

## **Valtuustoaloite eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi alueemme terveys- ja ruokapalveluissa**

Aluehallitus 11.03.2025 § 84

Valmistelija hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta p. 040 506 5610

Selostus asiasta Aluevaltuuston 18.2.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi alueemme terveys- ja ruokapalveluissa (Vapauden liiton valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

### **Toimivalta**

Hallintosääntö § 142

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen palvelujohtaja Nina Peräsen ja ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoen valmisteltavaksi.

### Asian kokouks käsittely:

Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen: Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen palvelujohtaja Nina Peräsen, ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoen ja johtajaylilääkäri Heikki Miettisen valmisteltavaksi.

Päätös Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 07.10.2025  
397/00.05.01/2025

Valmistelija johtajaylilääkäri Kati Kinnunen, p. 050 432 4642  
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783  
ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoki, p. 050 591 5705

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuuston kokouksessa 18.2.2025 jätettiin Vapauden liiton ja allekirjoittaneiden toimesta valtuustoaloite koskien eläinperäisten rasvojen lisäämistä alueen terveys- ja ruokapalveluissa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että aluevaltuusto ryhtyy toimenpiteisiin eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi terveyspalveluissa ja ruokapalveluissa. Lisäksi esitetään laadittavaksi suositusta, jossa huomioidaan kasvis- ja eläinperäisten rasvojen terveysvaikutukset ja suositellaan niiden tasapainoista käyttöä. Näiden toimenpiteiden lisäksi tulisi kouluttaa ruokapalveluiden henkilökuntaa tarjoamaan aterioita, joissa eläinperäisten rasvojen hyödyt otettaisiin huomioon.

## Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloite perustelee eläinperäisten rasvojen käytön lisäämistä muun muassa sillä, että kansallisten ravitsemussuosituksen kasvispainotteisuus pohjautuisi ympäristöperusteisiin ja tätä kautta aiheuttaisi ravintoaineiden epätasapainoa. Aloitteessa nostetaan esiin riittävien eläinperäisten ravintoaineiden tukevan lasten ja nuorten kokonaisvaltaista terveyttä. Aloitteessa viitataan myös teollisesti käsiteltyjen kasvisrasvojen vaikutusta omega 6 ja omega 3 rasvahappojen epätasapainoiseen suhteeseen väestössä. Tässä viitataan norjalaisessa laboratoriossa tehtyyn tutkimukseen.

Ravitsemussuosituksilla pyritään edistämään terveyttä ja vähentämään sairauksien riskiä. Vastuullinen ruokapalvelu toimii siten, että asiakkaan oikeus saada maistuva ja laadukas ateria toteutuu. Tarjottu ateria edistää terveyttä, elämänlaatua, hyvinvointia ja tarvittaessa sairaudesta toipumista. Ravitsemussuosituksen määrittelemät ravitsemuksellisen laadun kriteerit eivät ole ristiriidassa ruokapalveluiden ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuun tavoitteiden kanssa. Suositukset määrittävät tarjotun ruoan ravintosisäلت. Vastuullinen ruokapalvelutuottaja huomioi ravitsemussuositukset, jotka ohjaavat hyvään ravitsemuslaatuun, laadukkaaseen elintarviketarjontaan, ruokaturvallisuuteen, ruokakasvatukseen ja ympäristöystävälliseen ruoan tuotantoon ja kulutukseen.

Suomessa ravitsemussuosituksen laatimisesta vastaa valtion ravitsemusneuvottelukunta. Se on maa- ja metsätalousministeriön alainen itsenäisesti toimiva asiantuntijaelin. Suositusten toimeenpanoa rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö. Suositukset perustuvat puhtaasti tieteseen, eikä niitä laativilla tutkijoilla ja muilla asiantuntijoilla saa olla jäävyttä aiheuttavia kytköksiä esimerkiksi teollisuuteen tai etujärjestöihin.

Ravitsemussuosituksen lähtökohtia ovat erilaisten ruoka-aineiden kulutus ja ruokavaliot. Jokaiseen ruoka-aineeseen ja sitä kautta ruokavalioon voidaan yhdistää tiedot ravintoaineista ja niiden saannin todennäköisestä merkityksestä pitkän aikavälin terveydelle. Ruoka-aineille ja ruokavaliolle voidaan samoilla periaatteilla arvioida niiden ympäristövaikutukset. Terveyden edistämisen eettisiä perusteita ovat ihmisen oikeus terveyteen ja oikeus saada omaa terveyttä koskevaa tietoa. Vastaavasti ihmisillä – myös tulevilla sukupolvilla – on oikeus elää ympäristössä, joka tukee heidän terveyttään ja hyvinvointiaan.

Ravitsemussuosituksen mukaiseen rasvan laadun tavoitteeseen on mahdotonta päästä, jos eläinperäisen rasvan määrää lisätään tai jos sillä korvataan ruokavalion muita rasvan lähteitä. Eläinperäisen rasvan lähteistä maitorasva ja punaisen lihan sisältämä rasva on suurimmaksi osaksi kovaa tyydyttyntä rasvaa, joka nostaa LDL-kolesterolia ja lisää sydäntautiriskiä. Pehmeän rasvan tärkeimpiä eläinperäisiä lähteitä ovat rasvaiset kalat.

Rasva on ihmiselle välttämätön ravintoaine. Rasvaa tarvitaan energianlähteeksi ja energian varastointiin. Rasvoja tarvitaan myös muun muassa solukalvojen rakennusaineeksi, rasvaliukoisten vitamiinien imeytymisen mahdollistamiseen sekä hormonien tuotantoon. Eliministö käyttää rasvahappoja rakennusaineina ja energianlähteenä niiden kemiallisen koostumuksen perusteella, ei sen mukaan, ovatko ne peräisin eläimistä vai kasveista. Rasvojen tehtävät elimistössä eivät siis edellytä lainkaan eläinrasvan käyttöä.

Elimistön tarvitsemista rasvahapoista rasvahappoa, linolihappo ja alfa-linoleenihappo, ovat sellaisia, joita elimistö ei pysty itse valmistamaan. Välttämättömien rasvahappojen parhaat lähteet ovat kasvikunnan tuotteita. Eläinperäisiä lähteitä toki on, mutta niiden sisältämät määrät ovat merkittävästi kasvipärisiä lähteitä vähäisempiä. Pitkaketjuisia rasvahappoja, omega-3-rasvahapot (EPA ja DHA), suositellaan saatavan ravinnosta, vaikka ne eivät ole elimistölle välttämättömiä. Näiden pitkaketjuisten rasvahappojen lähteitä ovat pehmeää rasvaa sisältävät eläinkunnan tuotteet, kuten rasvainen kala. Maitorasvan ja punaisen lihan sisältämän rasvan lisäämiselle ei siis ole mitään perusteita, jotka pohjautuvat tieteellisen tutkimustietoon tai joiden taustalla on suomalaisten terveyden edistäminen.

Hyvinvointialue noudattaa terveys- ja ruokapalveluissa kansallisia ravitsemussuosituksia eikä valtuustoaloitteessa esitetyn näytön pohjalta nähdä tarvetta muuttaa tätä käytäntöä.

### **Toimivalta**

Hallintosääntö § 142

|               |                                                                                                                                                                |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esittelijä    | Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan                                                                                                                              |
| Päätösehdotus | Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi. |
| Päätös        |                                                                                                                                                                |